

Pastirček Simonček pa je že dirjal v hlev. Stopil je pred Ciko in jo je stresel za rogove. »Ti, Cika, ti, priguljena Cika!« ji je rekel. »Bezljala si mi vedno in vedno mi boš še bezljala. A to ti povem danes, ti Cika, da ni bilo lepo od tebe, da si mi tako nagajala. To ti povem. Glej, jutri pojdem pa na gore, po tisto planinko pojdem, ki ima trinajst lističev. In z njo prinesem vitezu Stojanu zdravje. Ali pa veš tudi, kaj se pravi to? Kaj, če se ne vrnem nikoli več, ti Cika? In komu boš potem nagajala ti in bezljala? Kaj, ti Cika?«

Krava ga je gledala, kot bi ga razumela. Potem se je pa sklonila in je pritisnila svoj gobec na pastirčkovu ramo, kakor bi ga hotela prositi odpuščanja. Simončku se je topilo srce in bil je globoko ginjen. Pobožal je Ciko po raskavih rogovih in ji je rekel: »Saj nisi hudobna, ti Cika. Samo malo prismojena. Pa kaj hočeš? Kdo pa je čisto popolnoma pameten?«

Pastirček Simonček je stopil k vratom. Še enkrat se je ozrl po svojih ljubih kravicah. »Mu-mu,« je zamukala takrat Cika z visoko dvignjeno glavo. Hotela se je skoro strgati z verige. A pastirček Simonček se je samo posmejal. Šel je iz hleva, pa je zaprl vrata. Stopil je na dvorišče in je pogledal v nebo. In videl je nad sabo stotisoč zvezdic, ki so migljale prijazno in pokojno na nebu. Mesec, velik in svetel, je plaval med njimi in je razlival blede luč po dolini...

(Dalje.)

Očetova smrt.

Slika.

asna zimska noč je.

Zunaj pogrinja naravo bel prt, ki se medlo leskeče v bledem mesečnem svitu. Od hišnih streh vise dolge stožaste sveče, ki bolj kot toplomer kažejo, da je nocoj mraz, hud mraz. Vse je mirno, vse je zastrto v tihi sen, le od časa do časa zalaja pes v vasi, da predrami nočno tišino; potem pa je zopet vse mirno, grobnotiho.

Po lipenski vasi so že povsod pogasili luči in sladko počivajo; samo tam na gorenjem koncu vasi je še razsvetljena ena hiša. Stopimo noter in poglejmo, kaj se godi! Majhna je izbica, pa čedno urejena in prikupljiva. Stene so lepo pobeljene in po njih vise nabožne slike: velike in male, v črnih in pozlačenih okvirih. Ta predstavlja sv. Družino, druga svetega Jerneja, tretja Marijo in vice in dalje in dalje. Dolga je vrsta teh slik. Res niso umetniško dovršene, a družini ravnotako mile kakor bi jih bil slikal kak Rafael ali Rubens ali kdo drugi slavnih slikarjev. Ene teh slik so stare, slikane še na steklo z neokretnimi potezami; druge pa nove, tovarniško delo s podpisi svetnikov v različnih jezikih. Drugega ni na steni posebnega, kakor nad vratmi je rdeča polica, na kateri so vsakojake drobnarije: vžigalice, milo, ščeti in drugo tako blago; na drugi

steni so pa kljuke, raz kojih visé svedri, nekaj obleke in dve zakrivljeni palici. Ob stenah so še debele lesene klopi in zelena velikanska peč dobrodejno širi gorkoto po sobi.

V kotu stoji bukova miza, pogrnjena s prtom domačega platna, napol ubeljenim, napol pa neubeljenim: tako namreč tod belijo platno.

Sredi mize stoji srednje velik, rdeč križ. Na njem visi pozlačen Kristus in pod njim je pozlačena mrtvaška glava. Pred križem gori z velikim utrinkom lojeva sveča, ki pa le slabo razsvetljuje to malo sobico — poleg goreče pa leži še druga rdeča voščena sveča, prinesena s Svetih Višarij. Blagoslovljena je za zadnjo uro.

Na beli postelji leži bolnik, ki težko sope. Roke ima sklenjene nad prsmi, in rožni venec ima ovit okrog velih prstov. Upali in mrtvaško bledi obraz in osteklene oči pričajo, da mož ne bo dolgo — morda ne bo več dočakal niti drugega jutra. Ob postelji sedi na stolu najstarejša hči, dekle osemnajstih let, da pazi z ljubečim srcem in s solznimi očmi na vsak dih in migljaj očetov, da mu postreže in tako olajša zadnja trenutja dragega življenja.

Ob beli mizi pa sloni mati, skrbna žena, in si od časa do časa briše z belim, platnenim predpasnikom od pekočih solz rdeče oči. Mnogo noči je že prečula uboga reva, mnogo grenkih solz že pretočila; a kaj še bo, ko bo ostala sama in njena družica beda in siroččina. Sama ob strani mladoletnih in nepreskrbljenih otrok! To misli — in obilnejše solze ji orosé od tug zgubano lice.

Na klopi pri peči pa sedi desetletni sin Mihče in dremotno zrè v bledi očetov obraz. Kako ga premačuje spanec, a ne sme zaspati iz ljubezni do očeta, čeprav je prečul bedé že precej noči. Na drugi strani pa leži na klopi njegov mlajši bratec, petletni Francek. Nič nima postlane; samo pod glavo mu je mati porinila bratovo suknjico; sicer pa na goli klopi tako sladko spi kot bogataš na mehkih blazinah, če ne slaje.

To je družina, ki je nocoj zbrana ob smrtni postelji očetovi. Vse je tiho, samo enakomerni tik-tak čistiljive stenske ure drami molk in tihoto. Ura kaže že na polnoč, kmalu se bo začel drugi dan.

Tedaj se predrami oče iz polsnà in začne s tihim, težko umljivim glasom: »Vidim, da se bomo morali ločiti! Bog bo že skrbel za vas, saj On nikogar ne zapusti.« Žena in otroka začnejo jokati.

Pa oče nadaljuje: »Nikar ne jokajte. Mar li ne boste imeli v Bogu skrbnejšega očeta, kakor sem bil jaz in more sploh kdo biti? V nebesih se zopet snidemo, če boste živeli po mojih naukih. Ti Franca in ti Mihče, pojdita sem, da vama govorim zadnje besede in vaju blagoslovim, preden umrjem. Ako je vama kaj sveto (dozdaj sta bila pridna), bosta poslušno izpolnjevala tudi zadnje moje nauke, mojo oporoko: Slušajta mater in nikdar je ne žalita! Boga imejta vedno pred očmi in vaju vzor naj bo Marija, najčistejša Devica. Pridna bodita in rada delajta; a ne hrepenita po bogastvu in po brezdelnem življenju. Vidita, tudi jaz sem bil reven in reven umrjem; pa mi vendar ni nič žal, dasi vam ne morem zapustiti

bogastva. Saj bogastvo še ni sreča, ampak sreča naša edina na zemlji je strah božji in mirna vest. Tega nam pa ne dá bogastvo. Če bosta pridna in pobožna, vaju ne bo zapustil nebeški Oče in vama bo dal tudi vsakdanjega kruha... Bodi dosti, kajti težko govorim in moči mi ginejo.»

Ob teh besedah položi oče tresočo desnico na sinovo glavo in njegove ustnice zašepetajo blagoslov.

Nato blagoslovi še hčer in se posloví od ljubee žene. Nato pa umolkne. Sin zajoče in njegove solze kapajo na bele rjuhe. Dasi ne vé, kaj je to smrt in ločitev od ljubega očeta, ga je govorjenje očetovo pretreslo in mu posililo solze v oči.

Čez nekaj časa oče spet izpregovori: »Molite rožni venec, jaz težko izgovarjam, pa svečo mi užgite in dajte v roko...«

Tedaj se oglasi pretresljiv jok, kakor bi bil oče že umrl.

»Ljubi moji, saj nisem še umrl. Pa bolje je, da molite kot jokate; molitve vsi potrebujemo, a najbolj jaz.«

Nato domači ugođe njegovi želji in mu dajo v roko gorečo svečo.

Mati začne moliti rožni venec, hči in sin pa ji odgovarjata. Skraja tudi oče moli za njimi, a glas njegov je čim dalje slabši in slabši in naposled utihne...

Ura udari polnoči in se hkrati steče, — ustavi. Prestrašeni pogledajo molivci kvišku in k očetu. Svečo še vedno drži krčevito v desnici in v levici molek, a duša se je že ločila od telesa in je šla nad jasne zvezde uživat plačilo in radost, katere svet ne more dati.

Oče je umrl lahke smrti; saj je bil poštenjak v življenju in za smrt lepo previden in pripravljen, zaspal je brez boja v smrtni sen...

Žena in otroci pa spet obupno zajočejo, da bi se smililo mrzlemu kamnu, a očeta ne morejo več priklicati v življenje nazaj, ne morejo ga več prebuditi.

Tudi najmlajši sinek se vzbudi — in ko čuje druge jokati, začne tudi on, dasi ne ve, kaka izguba ga je zadela.

Iz hiše se čuje jok ob mrzlem trupu očetovem, iz daljave pa zateglo lajanje psov, ki motijo nočno tišino, jasno zimsko noč. Na nebu pa migljajo zvezdice, in luna prijazno seva na hišico, kateri se je to noč podrl najzanesljivejši steber.

Angelar Zdenčan.

Prijateljstvo.

Prijateljstvo — beseda stara, kako lepo se ti glasiš, kot pesem iz prelepih časov v ušesih naših ti zveniš.

Prijateljstvo je ista misel v krepostnih, lepih dušah dveh, je ista želja v dvojnih prsih, je ista solza v dveh očeh.

Turjaški.

